

Kauno hidroelektrinės statybininkų ir montuotojų kolektyvui

Lietuvos KP Centro Komitetas ir Lietuvos TSR Ministrų Taryba sveikina Kauno hidroelektrinės statybininkų ir montuotojų kolektyvą su garbingais vyriausybiniams apdovanojimais.

Lietuvos KP Centro Komitetas ir Ministrų Taryba pažymi, kad Kauno hidroelektrinės statybininkų ir

LIETUVOS KP
CENTRO KOMITETAS

montuotojų kolektyvas, išvystęs socialistinį lenktyniavimą, pasiekė puikius laimėjimus, pirma laiko paleisdamas hidroelektrinę visu pajėgumu. Linkime Kauno hidroelektrinės statytojų kolektyvui naujų darbų laimėjimų statant Lietuvos valstybinę rajoninę elektrinę — svarbiausią ir reikšmingiausią respublikos statybą.

LIETUVOS TSR
MINISTRŲ TARYBA

Anykščių
rajoninė
biblioteka

1960 m.

rugpjūčio

21 d.

Sekmadienis

Nr. 68 (1155)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

Visų šalių proletarai, vienykitės!

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DZD TARYBOS ORGANAS

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume

Už laimėjimus pastatant ir pirma laiko paleidžiant Kauno hidroelektrinę prie Nemuno TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas apdovanojo TSRS ordinais ir medaliais 100 Kauno hidroelektrinės statytojų.

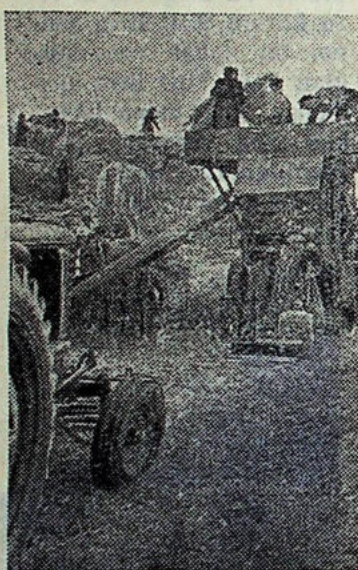
Lenino ordinu apdovanoti: statybos ruožo viršininkas J. Veloniškis, buldozerininkas P. Dorosinas, „Spechidroenergomontažo“ tresto montuotojų brigadininkas N. Zacharovas, betonuotojų brigadininkas J. Puras ir armatūrinių brigadininkas P. Rekevičius.

Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu apdovanojama 15, „Garbės ženklas“ ordinu — 20, medaliu „Už darbo šaunumą“ — 30 ir medaliu „Už pasižymėjimą darbe“ — 30 žmonių.

Panevėžio rajono Lietuvos KP VI suvažiavimo vardo sėklininkystės kolūkyje žiemkenčiai kullami tiesiog laukuose. Sėkla iš karto džiavinama ir valoma. Kolūkyje iš hektaro vildutiniškai prikuliami po 21—22 centnerius grūdų, o atskiruose plotuose net po 24 centnerius.

Nuotraukoje: kullami rugiai pirmoje laukininkystės brigadoje.

M. Baranausko
(ELTOS) nuotr.

Parduokite laukinius obuolius medelynui

Anykščių valstybinis medelynas nuo rugsėjo 15 d. supirkinės laukinius obuolius sėklai. Už pristatytą vieną kilogramą pirmos rūšies laukinių obuolių bus mokama 1 rublis, už antros rū-

šies — 0,75 rb.

Rinkti laukinius obuolius sėklai apsimoka dar ir todėl, kad statytojams medelynas leis pirkti įvairių rūšių obelalių.

Z. Nazarovas

NEUŽILGO PABAIGTUVĖS

Ištuštėjo žiemkenčių laukai. Ražienas šukuojami arkliai grėbliai.

Kertamosios valruotojas J. Petraitis įtempė vadžias. Įšilę arkliai lengviau atsikvėpė. Petraitis žvilgtelėjo atgal į kaimyną Alb. Sribą, kuris paskutinę užuogą balgė kirsti ir nušoko nuo pasėsto.

— Neužilgo pabaigtuvės švęsimel!

Paskutinis miežių rėžis pasiūšaušė čiupkomis. Žiūri J. Petraitis į jas ir nenori tikėti, kad jie abu nukirto visus žiemkenčius, miežius, neužilgo balgs avižas ir mišinius.

Kolūkio pirmininkas

J. Smertjevas atėjo prie būrelio žmonių:

— Dėkui, vyrai. Šaukliai darbavotės.

— Jeigu taip, pabaigtuvėms ruoštis reikia, — atsiliepė kažkas.

Pabaigtuves teks laikinai atidėti! — J. Smertjevas žvilgtelėjo į

vežimų į kullimąjį metė. Darbas virte virė. Per pusdienį ketvertas tonų grūdų į aruodus nukeliauvo. Bet štai ėmė temti dangus, sudardėjo griaustinis. Ir pats brigadininkas St. Pilkauskas šakę patvėrė:

— Paspaukim, drau-

REPORTAŽAS

kluono pusę.

Ten net užspringdama užė, gaudė kullamąjį.

Iš pradžių kullimas brigadai nesisekė. Sumanė žmonės paspartinti. Vieną rytą pastatė mašiną

lauke ir pėdus tiesiog iš

gali

Nereikėjo nė raginti — kullėjai dirbo išsijuo sė. Lyg susitarę prie kullamosios vis greičiau ir greičiau privažiudavo vežėjai.

Tik vėlyvą vakarą kullamąjį pritilo. Galvus

Zemdirbystės instituto Vokės filiale žieminių rugių sėjos bandymų duomenimis nustatyta, kad pasėjus rugius rugpjūčio mėn. viduryje, gauta 14,0 cnt, rugpjūčio pabaigoje ir rugsėjo pradžioje — 17,8 cnt, rugsėjo viduryje — 12,3, o rugsėjo pabaigoje ir spalio pradžioje tik 8,7 cnt grūdų iš hektaro. Reiškia, suvėlavus žiemkenčių sėją, netenkame beveik pusės jų derliaus.

Neteisinga yra nuomonė, kad žieminiai kviečiai gali būti sėjami žymiai vėliau už rugius. Joniškėlio ir Dotnuvos bandymų stočių duomenimis, pasėjus žieminius kviečius rugsėjo mėn. pabaigoje, derlius sumažėja net 26—30 procentų, lyginant su pasėjais rugsėjo pradžioje.

Bandymų stočių ilgamečiai tyrimai ir žemdirbių praktinis patyrimas aiškiai rodo, kad mūsų klimatinėse sąlygose geriausias rugių sėjos laikas yra nuo rugpjūčio mėn. 25 d. iki rugsėjo mėn. 10 d., o žieminių kviečių — nuo rugsėjo mėn. 1 d. iki 15 d.

Suvėluota žiemkenčių sėja žymiai labiau sumažina jų derlių negu paankstinta. Nesant galimybių žiemkenčius pasėti per trumpą laiką

geriausiu terminu, reikia juos pradėti sėti anksčiau, bet sėjos nepavėluoti. Svarbiausia nevėluoti žiemkenčių sėjos šlapesnėse dirvose, o ypatingai šlapiose lietingais metais. Visi jauti, o ypač žieminiai rugiai, nemėgsta šlapių dirvų. Pasėjus tuojau po lietaus į peršlapusią dirvą, rugiai labai blogai dygsta, todėl geriau vieną kitą dieną palaukti iki dirva pradžiū.

Jeigu žiemkenčių sėjai skiriamos įvairaus derlingumo dirvos, tai pirmiausia reikia sėti į blogesnes dirvas, nes per ilgesnį laiką jose geriau išsės žiemkenčiai prieš žiemą, o geresnėse dirvoje vėliau pasėjus nebus pavojaus žiemkenčiams per daug įželti. Dėl tos pačios priežasties ir užimtus pūdymus žiemkenčiai turi būti sėjami anksčiau, negu į juoduosius.

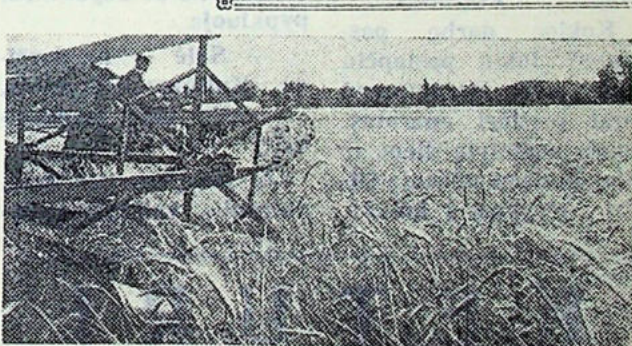
Laiku žiemkenčius pasėsime tik tuo atveju, jeigu nepavėluotai pa-

ruošime sėjai dirvas. Ši klausimą teisingai sprendžia „Draugystės keliu“, „Pergalės“ ir kiti kolūkliai. Čia kartu su derliaus nuėmimo darbais, vyksta pūdymų ruošimo darbai žiemkenčių sėjai. Šiuo metu čia pūdymai baigiami kartoti, kullama ir valoma sėkla. Tačiau dar yra nemažai kolūkių, kurie ištraukę iš derliaus nuėmimo darbą, atideda pūdymų ruošimą žiemkenčių sėjai. Pav., „Kibirkštis“, M. Melnikaitės vardo kolūkliai iki šiol dar labai mažai teparuošė dirvų žiemkenčių sėjai, užimtieji pūdymai neįdirbami. Tas sudaro pavojų ateinančių metų žiemkenčių derliui.

Dabartinio metu kiekvieno kolūkliaus svarbiausias uždavinys yra pasiruošti žiemkenčių sėjai ir žiemkenčius pasėti iki rugsėjo mėn. 10 d.

E. KEMESYTE,
P. GARNELIS

Elmininkų bandymų stoties moksliniai bendradarbiai

KUSTANAJAUS SRITIS. „Kazachstanec“ tarybiname ūkyje vyksta javų piūtis. Pirmieji darbą pradėjo prityrusių mechanizatorių P. Vtulkino, V. Aberlės ir V. Daikero agregatai. Trys lafetinės kertamosios nuplaukė per lauką, guldamos prinokusius pulkius javus. Pagal preliminarinį agronomo apskaitavimą, kiekvienas pasėlių ha duos po 17 centnerių grūdų.

Nuotraukoje: javų piūtis „Kazachstanec“ tarybiname ūkyje.

V. Davydovo (TASS) nuotr.

Spaudžiam dešinę VLADUI VERBICKUI,

„PUNTUKO“ KOLOKIO KULIAMOSIOS „NERIS“ MASINISTUI. Per dieną jis prikulia po 9—10 tonų naujojo derliaus grūdų.

Pasiūktodama gaudžia kullamąjį, į maišus grūdai lyg auksas teka. Per dienas gaudimas nesustoja, — Mašinistas atidžiai ją seka. Tik dėl to rugiai užplūdė klėtis. Tik dėl to užteks ir sėklų sėjai... — Draugas Vladai! Kožnas kolūketis Tau gyvenime sėkmės linkėja.

Fab. Šlaucitulis
(Mūsų koresp.)

Kaip vykdyte išpareigojimus?

Gerų norų neužtenka

Stambių raguočių fermos vedėjas J. Smatavičius nenorėjo, kad važiutuose į trečią brigadą pažūrėti, kaip gazona karvių banda. Jis pasiūlė aplankyti kitas

karvių grupes, bet tik ne trečioje brigadoje. O vis tik mes užsukom į trečiąją pažūrėti; ko būkštuoja fermos vedėjas. Ir ne be reikalo.

Ant pliko dirvono

Trečioje brigadoje gazonos 25 karvės. Tai mažiausia grupė. Karvutės pririštos dobiliene, tik galla, kad toje dobiliene norint rasti dobiluką, reikėtų padidinti namo stiklo. Plikas dirvonėlis, nuzulintas ir nugrauztas — štai ir vi-

sa ganykla. O būta čia geros dobilienos, bet štai paklauskime, ką pasakoja šios karvių grupės melžėjos:

— Sakot, plieno mažiausiam? O iš kur jo bus, jei nėra gerų ganyklų. Štai kad ir ši dobiliena. Pirmą arkliu-

kais nuganė, asmeninės kolūkiečių karvutės nuzulino, o paskui karvių bandą užleidom.

Melžėja Genė Juodzevičiūtė kalba pasipiktinusi. Ji ne kartą tokias pretenzijas reiškė fermos vedėjui, agronomui, o ganyklų kaip nėra, taip nėra.

Beje, agronomas pats pirmas karvėms skirtuose dobiliuose arkli gane. Pamatė kolūkiečiai, kad agronomas savivaliauja, ir jį karvutės suginė. Štai ir nebėr dobilų, dirvonėliai liko.

Mums besišnekučiuojant su melžėjomis, iš kažkur raitas atsirado kolūkio agronomas V. Adomavičius. Jis palakstė tarp pririštų karvių, pagailino jas ir nusirito stačia galva žemėn.

— Geriau, geriau, praužiau galvelę... — užtraukė jis ir nušliti navo per laukus gaudyti savo arklio, kuris jau lakstė po kolūkiečių daržus.

— Kryžius mūsų kolūkiui, o ne agronomas, — sako kolūkiečiai. — Penkis šimtus rublių kas mėnuo gauna, o naudos kaip iš trano. Tik pamanykit, tokioj darbymetėj, pačiam vidudieny, ir jau

girtas, — nusisplovė ant griovio krašto kolūkietis ir nuėjo plauti javų.

Dabar nurodyta karvės ganyti rugienose. Bet jau ir ten agronomo pavyzdžiu ne vienas suspėjo savo avytes ar karvutę paganyti.

Ne, tokia tvarkelė negali tęstis. Fermos vedėjas J. Smatavičius rūpestingas, savo darbą mylintis žmogus. Bet jam mažai padedama. Jis gi nenuvays karvių į savo daržą paganyti. Tuo turi rūpintis visi kolūkio vadovai. Keista, kad ir pats kolūkio pirmininkas labai jau retas svečias ten, kur ganomi gyvuliai, nesidomi pieno gamyba.

karvės, kurios per dieną vos tris litrus pieno duoda, o dabar visai užtrūko.

— Atganysim ir paruosim, — sako fermos vedėjas.

Tas gerai. Bet reikia ir karvių bandą didinti. Tiesa, dabar yra sukergetos telyčios. Vadinas, sausio pirmą dieną 100 ha naudmenų bus po 10 karvių. Bet juk šešias karves būtina išbrokuoti, jų laikyti neapsimoka. O ką atstatyti į jų vietą, niekas negalvoja.

M. Melnikaitės vardo kolūkio fermų darbuotojai, kolūkio vadovai pilni gerų norų didinti pieno gamybą. Bet to dar mažai. Reikia įrodyti darbais. Kolūkio vadovams reikia dažniau tartis su pačiais fermų darbuotojais, įgyvendinti jų gerus pasiūlymus. Dabartinė padėtis perša išvadą, kad kolūkis gali neįvykdyti išpareigojimų pieno gamyboje. O to neturi būti. Niekas neleidžia laukti duoto žodžio.

G. Jančiauskas,
žemės ūkio inspekcijos
vyr. zootechnikas,
C. Bytautas,
„Kolektyvinio darbo“
koresp.

Mūsų rajono žmonės

Kino mechanikė

Tik antrus metus Marija Bernatonytė dirba kilmojamojo kino mechanike. Gal kas nusistebės: „Mergina — kino mechanikė?“ Pasakysiu tiesiai: ji dirba geriau už kal kurtuos vyrus.

Štai kolūkiai: Mičiurino vardo, „Naujas gyvenimas“, „Aušra“, „Už talką“, „Jara“, „Jaunoji gvardija“. Toks jos maršrutas. Retas kino mechanikas, važinėdamas šiuo maršrutu, įvykdydavo planus. Neseniai buvo paskirta M. Bernatonytė. Net visi nusistebėjome: jau pirmąjį mėnesį ji viršijo užduotį. Dabar kas mėnesį kino mechanikė planus įvykdo 110—115 procentų.

Kokios darbo paslaptys? Jokių paslaptių nėra. M. Bernatonytė gerai prižiūri aparatus, visada nustatyta dieną ir valandą demonstruoja filmus. Atvykusi į kolūki,

kino mechanikė supažindina kolūkiečius su filmo turiniu, paaiškina jiems demonstravimo principus.

Ypač didelį dėmesį kino mechanikė skiria reklamai. Atvykusi į demonstravimo vietą, M. Bernatonytė ne tik skelbia tos dienos filmą, o ir palieka iškabas, ką žiūrovių pamatys sekančią savaitę, paaiškina būsimą filmo turinį. Todėl kolūkiečiai į jos demonstruojamus filmus plaukte plaukia.

Ne vien planai kino mechanikės rūpi. Ji stengiasi auklėti žiūrovių, moko kultūringumo. Žiūrėk, kur nors susirenka kolūkiečiai su kepurėmis, pypkiuoja.

— Salė — ne daržinė. Kultūros laikykities, — rėžia kino mechanikė.

Ir perėjusi per salę, nutrauko vaikams ke-

pures, o dėdulių mandagiai paprašo nepypkiuoti ir apnuoginti savo žilagalves. Kaip jos nepaklausys! Ne vienam vyrui ausys iš gėdos nurausta. O senesneliai, gerbdami darbščią ir linksną kino mechanikę, taip pat jos paklauso.

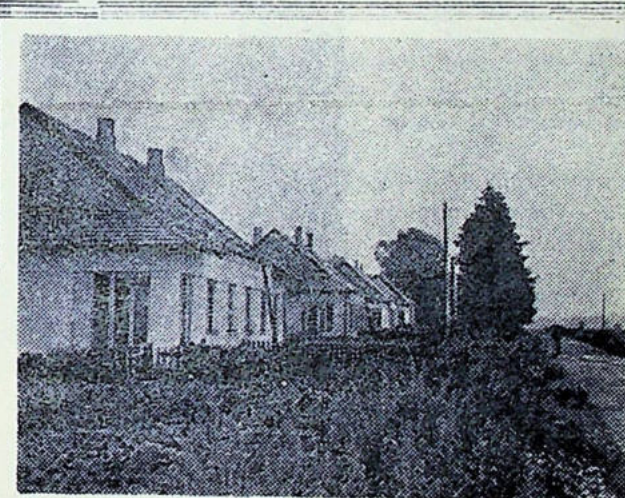
Už gerą darbą Tarybų Lietuvos dvidešimtmečio proga Marija Bernatonytė apdovanota partijos rajono komiteto ir rajono vykdomojo komiteto Garbės raštu.

A. NEMICKAS
Rajono kultūros skyriaus inspektorius

Senieji Troškūnų tarybinio ūkio darbininkai dar pamena, kokiame lūšnose teko gyventi, kai dvarą valdė kapitalistas Montvila.

Tarybų valdžios metais buvusiam Troškūnų dvare išaugo puiki tarybinio ūkio darbininkų gyvenvietė. Darbininkai apgyvendinami jaukiuose namukuose, gerai įrengtuose butuose.

Nuotraukoje: naujosios tarybinio ūkio gyvenvietės gatvė

V. Kavaliūno nuotr.

K E T U R I

Linas Gurbininkas pastebimai jaudinosi. Iki partinio susirinkimo beliko suskalčiuotos minutės. Tiek pat ir iki atsiveikimo su kolūkio komunistais, visais kolūkiečiais.

Per tuos kelis metus Linas tapo neatskiriamu nuo „Vienybės“ kolūkio kolektyvo. Viskas čia įprasta, žinoma, sava. Net neaprepiamos Traupio apylinkių lygumos, šen-ten užsibalgiančios balotais krūmokšniais, artimos ir mielos. Šiose lygumose, kolūkio komunistų vadovaujami, kolūkiečiai puikų javą išmoko subrandinti, išmoko dirbti darniai, susiklausydami, nugalėti bet kokius sunkumus ir kliūtis.

Ir štai reikia išvykti. Ak, nemaža prisiklau-

sė apie „Kalnapilį“ Linas. Tik žinios vis ne kokios. Net pulkiaušią vasarą ten, žiūrėk, dalis derliaus žuvo, šienas surudo ir supuvo. Viduržiemį — pašaro pritrūksta...

Kodėl gi taip?

— Žmonės prie darbo rambūs, — visur ir visada atsakinėdavo buvusieji kolūkio vadovai.

Tik Lino tai jau tokiu atsakymu neapgausi. Jis žino, kad nėra blogų žmonių, blogų kolektyvų. Vadovai blogi — štai ir visa paslaptis.

Vadovai... O kažin kolūkio vadovu bus jis, Linas Gurbininkas?

Tiesa, „Vienybėje“ gera mokykla išėita. Iš kolūkio pirmininko Vytauto Vyšniausko daug, o daug ko išmoko Linas. Tik ar iš karto pri-

taikysis čia įgytą patyrimą „Kalnapilyje“? Juk ten žmonės gal kitaip įpratę dirbti ir gyventi?

— Nerimauji? — tytomis įėjęs į kambarį, nutraukė Lino mintis kolūkio pirmininkas Vytautas Vyšniauskas.

— Klek neramu, — prisipažino Linas. — Nauja vieta, naujos pareigos, nauji žmonės... Supranti?..

Kur Vyšniauskas nesupras! Prieš kelis metus ir pats į atsilikusį kolūki atėjo. Visokių dienų buvo. Gal dėl to dabar taip džiugus klekvienas kolūkio laimėjimas, klekviena naujovė taip miela.

Susirinko visi komunistai. Nuotarka nekasdieniška. Visi supranta, kad jei partija kviečia, reikia eiti ten, kur sunaklausa. Ir kiekvienas širdyje brandina mintį, kad kaip tik jam teks at-

sisveikinti su darniu „Vienybės“ kolektyvu, su darbo draugais ir eiti į atsilikusį kolūki, kad po metų-kitų ir „Kalnapilis“ galėtų didžiuotis nemažesniais laimėjimais, kaip „Vienybė“.

Apie išvykimą į atsilikusį „Kalnapilio“ kolūki „Vienybės“ komunistai kalbėjo nebe pirmą dieną. O šiandien jau ne kalbėti, ne tarti-aparti, o pasiryžti ir eiti reikia.

Partinės organizacijos sekretoriaus Lino Gurbininko akys tiriamai nuslenka komunistų veidais. Visus jis juos pažįsta, kiekvieno asmeninį gyvenimą žino.

Ak, kad eiti geriausias brigadininkas Antanas Abraškevičius! Juk tai žmogus — ugnis. Visad jo galva pilna puikių planų ir naujovių. Nėra kolūkiečio, kuris nepaklustų tokiam bri-

gados šeimininkui. Ir ne griežtumu, ne barniu ir bausmėmis jis palenkia žmones, o tikėjimu žmogaus galia, jo sugebėjimu kas bebuvę pasiekti užsibrėžtą tikslą. Ir gal niekas taip trumpais, šykščiais žodžiais be reikalingų pagražinimų nenusakys kolūkio ateities, kaip Antanas.

Bet... Neseniai vaikinas gryčiutę išgijo. Sūnelis mažas. Jis pats ir žmona čia gimę ir augę. Ir tokius planus atečiai uždėjęs, kad paklausk — galva iš džiaugsmo svalgsta.

Antra vertus, kažin ir ar Vyšniauskas sutiks išleisti geriausią brigadininką, studijuojantį technikume agronomiją. Puiku, nepaprastai puiku, jei į „Kalnapilį“ eitų mechanizacijos brigadininkas Alvydas Baltušnikas. Gero specialisto ten verkiant reikia.

Bet tasyk ir jo žmona, fermos vedėja Janė Baltušnikienė turės vykti. Ar sutiks Vyšniauskas juos abu, vadovaujančius darbuotojus, išleisti?

Lengva pasakyti — išleisti. Bet tu išei, kai visokių asmeninių kliūčių ir kliūčių pilna. Čia ir savas butas, ir daržas užsodintas. Čia giminės ir kaimynai reikale tau visuomet padės. Gimtinei Tas vienas žodis daug nulemia.

Ir reikia tyros, tvirtos komunisto širdies. reikia didelio vardan kitų laimės savęs išsižadėjimo, kad pasiryžtum.

„Vienybės“ kolūkio partinė organizacija tvirtai nukalta. Ir Linas tiki, kad į sunkų barą, kur dabar šaukia partija, atsiras daug norinčių eiti.

Kai Linas prakalbo, jo balsas šiek tiek vir-

RAŠYTOJO TĖVIŠKĖJE

Niūronys. Plačiašakių klevų, berželių ir gėlių apsupta stovi senovinė gryčia. Klėme šulinys su svirtimi. Tvorą. Šis namas neišsiskiria iš kitų kaimietiškių pirklių. Tik ant sienos prikaltas memorialinė lenta atkreipia dėmesį:

SIUOSE NAMUOSE 1879 M. KOVO 3 D. GIMĖ IR AUGO RAŠYTOJAS JONAS BILIONAS.

Kasdieną tarp pušynų bėgančiu keliu į Niūronis dulka automašinos su užrašais: „Ekskursija“. Darbininkai, kolūkiečiai ir inteligentai iš įvairių respublikos miestų ir rajonų lanko vietas, susijusias su lietuvių literatūros klasiko gyvenimu ir literatūrine veikla.

Džiugu, kad šiomet Niūronyse ekskursantai randa sutvarkytą Bilionų sodybą, o name, kuriame gimė rašytojas — muziejų.

Įėję į ankštą priėmimą ir pravėrę duris, lankytojai atsideria erdviame kambaryje. Čia stovi kuklus stalas, ant kurio rašytojas ne vieną kūrinių parašė, spintelė — daugia, spinta rūbams, lova, apdengta raštuota marška, margu užvalkalu apvilktą pagalvę.

Kitame kambaryje išdėstyta ekspozicija su pažįndina su rašytojo kūryba, jo gyvenimu ir visuomenine veikla.

„J. Bilionas korespondencija, straipsniai, ap-

sakymai ir eilėraščiai, spausdinti periodinėje spaudoje rašytojų dar gyvam esant“, — taip pavadintas vienas ekspozicijos skyrių.

Nuo laiko pageltęs „Darbininko balso“ 4 numeris. Jame randame J. Biliono „Pirmutinį streiką“. 1901 m. „Naujiene“ atspausdinta J. Biliono „Drumsti vandenys“. Kūrinėlis pasirašytas Jono Barzdylos-Butkaus slapyvardė. Kelis jo straipsnius bei grožinės literatūros kūrinius matome laikraščiuose „Ūkininkas“, „Draugas“ ir kituose.

Po stiklo saugomos J. Bilionas knygtės: „Aukos karės dievui“, „Apsireikimai iš žemės gyvenimo“, „Valdžios pilvas“, „Raštai“ ir kt. Jono Bilionas kūriniai, išleisti buržuazinėje Lietuvoje, labai nedaug.

Tik Tarybų valdžios metais J. Bilionas kūryba tapo prieinama darbo žmonėms. Beveik kas metalo jo kūrinių spausdinami atskirais rinkiniais. Išleistas dvitomis „Raštai“. Čia matome tarybinių literatūros mokslininkų studijas apie J. Bilioną gyvenimą ir jo kūrybą. Greta jų rašytojo kūrinių, išleisti lenkų, kinų, rusų ir kitomis kalbomis.

Nuo laiko pageltusios nuotraukos parodo J. Bilioną Liepojos gimnazijos draugų tarpe, jį vieną, apsirengusį moksleivių uniforma.

Atskirame ekspozicijos skyriuje nuotraukos ir dokumentai pasakoja apie lietuvių liaudies mylimo rašytojo palaiką perkėlimą iš Zakopanės (Lenkija) „ant Šventosios upės kranto“.

Ne vien namas-muziejus primena rašytoją. Šalia ošia Beržų kalnelis. Ant jo mėgdavo sėdėti J. Bilionas. Ne vieną kūrinių beržų pavėsyje jis parašė. Netoliese tebėra žymės diendaržio, prie kurio ant spalvų krūvos gulėjo Brisius. Ten, kur dabar išsirikiavusi medžių eilė, ejo tvora, prie kurios būsimasis rašytojas nušovęs katytę. Vėliau tą įvykį jis aprašė nepaprastai nuoširdžioje novelėje „Kiludžiau“.

J. Bilionas muziejuje ant stalo guli lankytojų knyga. Įvairūs įrašai byloja apie meilę ir pagarbą rašytojui.

B. Melėniskis

Darbininkai nuobodžiauja

Pernal prie Anykščių plytinės klubo buvo įrengta krepšinio ir tinklinio aikštelės. Ant Rubikų ežero pulkavosi gražūs tramplynas. Per melsvas bangas buvo nutįsę plaukymo takai. Bet pavasarį ledai išardė visus įrengimus, ir iki šiol niekas jų nesutaisė. Sporto aikštelėse irgi nesimato darbininkų.

— Kamuoliai susprogo. Naujų neperka, — skundžiamasi profsąjungos pirmininku A. Labelka.

Neduoja jis darbininkams ir akordeono, baidono.

— Jį tik saviveiklininkams taupome, — aiškina A. Labelka.

Sokių salėje laisvalaikis splegia magnetofono.

nas, Afrikos džungles primindamas. Mat, į juosteles muzika buvo įrašyta prieš keletą metų, ir ji smarkiai nusitrynė. Klube po kojomis čerža sluoksniš smėlio. Grindų niekas nevalo ir neplauna.

Nėra kur darbininkams jaukiai ir linksmai praleisti laisvalaikį...

F. Ajeraitis

Mokyti bus malonu

Gečionių septynmetės mokyklos moksleiviai. Jie patys sutvarkė klases, gėlyną, įrengė krepšinio aikštelę, kiemą aptvėrė tvora. D. Šaulys

Su kolūkiečiais

Geral darbuojasi kolūkiuose Debelių vidurinės mokyklos moksleiviai. Kasdieną su kolūkiečiais nuima derlių L. Mozūraitė „Ateities“

kolūkyje, R. Simonavičius, D. Cepokaitė, R. Stasiulionis, A. Girgždys — „Kelias į komunistinę“ kolūkyje.

R. Polenis

Išmoninga laiškininkė

Šią vasarą iš Nemenčinės rajono Dubingių miestelio parvažlavau į M. Melnikaitės vardo kolūkį atostogų. Nieko nežinodamas (o kai ką reikia žinoti!), užsisakiau Sklemonių pašte „Svyturį“, „Moksleivį“, „Tiesą“, „Literatūrą“ ir meną“, „Lietuvos pionierių“.

Įpusėjo liepa. Nenešai Nueinu į Sklemonių ryšių skyrių. Žiūriu — žmonės laikraščius glėbiais tempia. Pripuoliau prie paštininkės ir ėmiau bėdot, dejuoti, skųstis.

— Kvitai yrai (Ma-

tot, kokia laimė!). Reikalau iš laiškanešės! — pamokė.

Atsipašęs turėjau traukti pro duris.

Reikalauk tai reikalauk, bet pirma pagauk, kad gudrus, tą laiškanešę. Trinktels brigados centre savaitės laikraščius, ir skuba namo.

Vis dėlto į liepos pabaigą pradėjo rodytis „Tiesa“ ir „Lietuvos pionierius“.

Rugpjūtis pasitaikė lietingas. Laiškanešė nutarė, kad man reiktų geriau susipažinti su grybų rauginimu ir žaiginių gaminimu: vietoj „Liet-

ratūros ir meno“ pradėjo nešti „Valstiečių laikraštį“.

„Moksleivį“ mokytojų skaityti neįdomu! — matyt, taip pagalvojo laiškininkė Janina Šaltenytė ir pakeitė jį radijo ir televizijos programa „Kalba Vilnius“. Bereikia tik radijo aparatą nusipirkti ir džiaugtis.

Tur būt, kad jaunesnis jausčiausi, ir „Svyturį“ pakeitė „Jaunimo gretomis“.

Sėdžiu ir laikiu, kokią dar naujovę sugalvos man laiškininkė.

B. JUODZEVICIUS, mokytojas

Tik iš pažįstamų

P. Cvirkos gatvės gyventojas J. Kalinka užėjo į daržovių parduotuvę.

— Turiu šviežių bulvių pardavimui, o pas jus, matyt, kaip tik jų nėra, — pasiūlė senukas.

— Perku tik iš pažįstamų, — atsakė krautuvės vedėja ir tuo pokalbis baigėsi.

Gal ypatingą bulvių veislę krautuvės vedėjos pažįstami išaugino?

J. Klovas

Jei batas prakiūra,

žinoma, neisi pas kalvį, o pasuksi į batų dirbtuvę, kur tau sutalsys batai ir... apiplės. Taip, taip. Vidury dienos. Tad klausykite.

Nunešiau į batų dirbtuvę žmonos basanoškes ir savo sandalius taisyti. Meistras apžiūrėjo smulkmeniškai.

— Čia susitūti reikia, — baksterėjo pirštu. — Trys rubliukai! O čia prikalti — dar trys.

— Bet juk šiem sandaliams tik sagutę reikia prisitūti, ir viskas, — bandžiau aiškinti.

— Taigi ir sagutę. Viso septyni rubliukai.

Na ką gi. Syki reikia, tai taisykit. Bet mano nusteblimui, kai atidavė sutalsytus sandalius, buvo prisiūta tik nutrukusi sagutė. Daugiau meistras nė piršto nepridėjo, o septynius rublius nulupo ir dar kvitą išrašė.

— Planuką reikia vykdyti, — teisinasi batsluviai.

Tai ir vykdykit, bet neplėškaukit!

Anykštėnas

JONAS AUGINA POMIDORUS

„Kalnapilio“ kolūkyje, pomidorus augins?

Pernal Jonas kolūkyje beveik nedirbo. Augino pomidorus, į visų aplinkinių miestų turgus važinėdavo. Net Kupiškį, Panevėžį pasiekdavo. Ir šįmet ne be reikalo 1000 daigų turi.

— Jona, eik rugių plauti, — prašo brigadininkas Strolia.

— Ką? Rugių? Egi kas mano ožkas prižiūrės, kas

pą pavasarį brigados arkalais pirma visų išdirbo. Kad brigada stokoja darbo rankų, tokių stiprių ir sveikų, kaip kad Jonas turi, jam nesvarbu. Svarbiau, girdi, pomidorus prižiūrėti ir pardavinėti.

Pavanok mūsų Joną, dušeli, kad nors kartą prisimintų kolūkyje gyvenęs.

A. KOVAS

pėjo. Bet tai ne dėl didžiulio uždavinio baimės, ne dėl to, kad daug ką ir pačiam teko rauti iš širdies. Jis jaudinosi kaip drąsus karys prieš ataką.

Kai Linas baigė, minutėlę truko tylą. Pasakui prakalbo daugelis. Tik trumpai.

— Aš eisiu į „Kalnapilį“, — atsistojo Antanas Abraškevičius.

Lino širdis virptelėjo džiaugsmu. Ir vis tik jis pasitelravo:

— O su žmona susitartai?

— Irena — komunisto žmona, — atkirto Antanas.

Atsistojo ir Alvydas Baltušnikas su žmona Janina. Ir dar daug kas panoro eiti į atsilikusių kolūkių.

— Manęs našlaičiu nepalikit, — paprašė Vytautas Vyšniauskas.

Tai buvo pasakyta juokais, bet Linas sunerimo. O ką, jei Vyšniauskas nenorės skirtis su geriausiais kolūkio darbuotojais?

Bet Vyšniauskas nė nebando atkalbinėti.

— Linkiu sėkmės, — paspaudė jis darbo draugams ranką. Tvirtai pažvelgė į akis. Ir dar kartą palinkėjo:

— Puikios kloties! Tikim, kad neapvilsit pasitikėjimo.

• • •

Ne burtininko lazdele mostelėjus sujudę, sukruto kalnapiliečiai. Jie pamatė, kad naujoji vadovybė tvirta ranka laiko kolūkio vairą. Ir darbuojasi žmonės. To tariamojo, kažkada išgar-

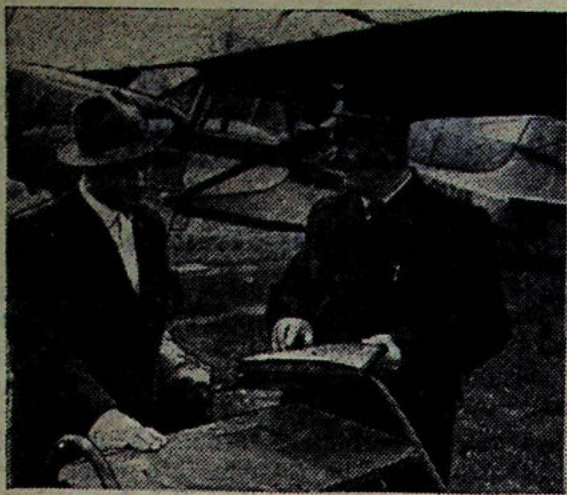
sinto rambumo tartum nė nebūta.

II brigados brigadininką Antaną Abraškevičių sutikom prie kuliarnosios. Ji dūzgė, rydama tiesiog iš vežimų ir mašinų metamus pėdus. Kolūkiečių skruzdėlynas triūsia laukuose, prie kuliarnosios.

— Puikūs žmonės. Raginti netenka. Ką pasakysi — padarys, — džiaugėsi naujasis brigadininkas.

Taip, padarys, jei tokie puikūs organizatoriai, kaip jaunieji komunistai Linas Gurbininkas, Antanas Abraškevičius, Alvydas Baltušnikas, Janė Baltušnikienė vadovaus kolūkiečių kovai už kolūkio suklestėjimą.

J. ZIZYS
(Mūsų koresp.)

Kauno respublikinė klinikinė ligoninė palaiko glaudžius ryšius su daugeliu gydymo įstaigų ir šimtais gydytojų periferijoje. Prityrę klinikinės ligoninės medicinos darbuotojai dažnai lankosi rajonuose, tikrina gydymo-profilaktikos darbą, teikia konsultacijas gydytojams, pagalbą ligoniams. Klinikos budiniai brigadai priskirtas sanitarinis lėktuvas, greitosios pagalbos mašina.

Nuotraukoje: klinikos gydytojas-chirurgas Vladas Rusteika prieš išsiskirdamas į Lazdijus (kairėje) kalbasi su lakūnu Ivanu Vandarenka.

M. Ogajaus (ELTOS) nuotr.

ĮDOMYBIŲ PASAULYJE

Nykštukas ir milžinas

Pati mažiausia pasaulyje gėlė — volfija. Žydi ji labai retai. Jos žiedelis — smeilgtuko galvutės didumo. Daugelis botanikų visą gyvenimą ieško volfijos žiedo, bet rasti jį taip ir nepavyksta.

Pati didžiausia gėlė auga Javos ir Sumatros salose. Tai įžymioji raflezija. Jos žiedas skersmuo siekia iki vieno metro ir sveria apie pūdą.

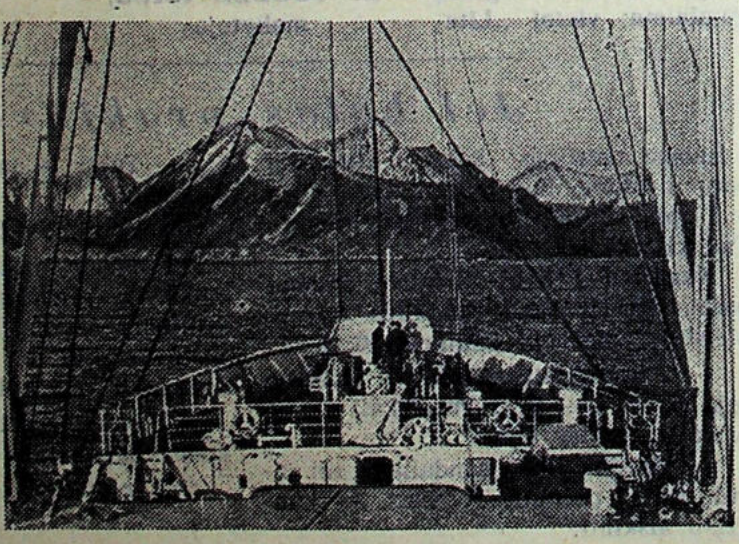
Blunkantis paukštis

Vakaru Afrikoje veisiasi paukščiai tiurakai, panašūs į balandžius. Tik jų plunksnos kur kas ryškesnės: žalios, mėlynos, geltonos, ryškiai raudonos spalvos. Tačiau vos tik tiurakas papuola po lietumi, jo plunksnos, tartum blogai nudažyta medžiaga, tuojau nublunka. Lietus nuplauna jų dažus, ypač raudoną spalvą, todėl tiurakai lietingu metu atrodo visiška kitaip, negu giedriomis dienomis.

KAMČATKOS SRITIS. Tolimojoje Beringo jūroje gaudo silkes Kamčatrybprom žvejybos laivų ekspedicija. Čia dirbantiems laivams nereikia vežti laimikio į tolimą pakrantę, — žuvų kombinatams silkės pristatomos į plaukiojančias bazines, kurioms būna žvejybos vietoje.

Nuotraukoje: silkių apdirbimo bazė „Lamut“ plaukia į vieną rytinės Kamčatkos pakrantės įlanką. Praeisi keletas valandų, ir čia vienas po kito ims plaukti traleriai su žuvimi.

J. Muravino (TASS) nuotr.

MOKYKIMĖS NEAKIVAIZDINĖJE VIDURINĖJE MOKYKLOJE

Šiandien Utenoje steigama vidurinė neakivaizdinė mokykla, kurioje neakivaizdinio būdu galės mokytis asmenys, turintieji ne mažiau kaip 15 metų ir dirbantieji įmonėse, įstaigose, kolūkiuose, tarybinuose ūkiuose ir kitose gamybinėse organizacijose, karo ir darbo invalidai. Į neakivaizdinės vidurinės mokyklos atitinkamą klasę bus priimami asmenys, pateikę išlaidų mokslo pažymėjimą ir ki-

Didis skirtumas

Urugvajaus lietuvių laikraštys „Darbas“ išspausdinta korespondencija apie tai, kokią įspūdį padarė to krašto lietuviams demonstruoti Tarybų Lietuvos filmą. „Filme „Viename kolūkyje“, — rašo laikraštis, — matėme kaip Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas J. Paleckis apdovanojo ordinais kolūkių pirmininkus, karvių šėrėjus ir melžėjus. Dabar prisiminkime, ką gerbdavo buržuazinėje Lietuvoje? Ogi tik dvarininkai! O klaukių šėrėjus arba karvių melžėjus buvo pažeminę, kad joms mažiau mokėti algos!“

Nurodymas, kad

taip buvo ne tik buržuazinėje Lietuvoje, bet darbo žmogaus triūsas negerbiamas visose kapitalo šalyse, laikraštis duoda tokį pavyzdį. 1959 m. Urugvajuje įvykusioje gyvulių parodoje vienas dvarininkas laimėjo pirmą premiją už jautį. Jį pardavęs toje pačioje parodoje, gavo tokią sumą, kad dvarininkas, kuris prižiūrėjo ir augino tą jautį, norėdamas jį nupirkti už savo algą, turėtų dirbti 125 metus! „Dvarininkas už jaučio auginimą negavo nei apdovanojimo, nei premijos, o dvarininkas, kuris gal tik per nugarą jaučiui patapšnojo, paėmė didžiausius pinigus“, — su kartėliu pareiškia korespondencijos autorius.

Taip vertinamas darbo žmogus pas mus — socialistinėje šalyje, ir pas juos — kapitalistiniame pasaulyje.

Indėlių vaidmuo pinigini vieneta sustambinus

Dabar cirkuliuojančių pinigų pakeitimas naujais bus vykdomas 1961 m. pirmame ketvirtyje. Tame periode apyvartoje bus naujieji ir senieji pinigai. Pagrindinis senų pinigų keitimo kanalas bus prekybinės įstaigos, kurios vykdys prekių pardavimą už senus pinigus. Greta to, bus įsteigtas platus pinigų keitimo punktų tinklas. Siuose punktuose gyventojai galės keisti pinigus neribotomis sumomis.

Taupomosios kasos iki 1961 m. balandžio mėn. 1 d. priimtinės be jokių apribojimų senus pinigus į indėlius santykiu 10 už 1. Esamus taupomosiose kasose indėlius nuo 1961 m. sausio 1 d. perskačiuos be jokių apribojimų santykiu 10 už 1, o asmeninėse indėlininkų sąskaitose bei taupomosiose knygelėse padarys atitinkamus įrašus. Indėlininkų taupomosiose knygelėse perskačiuosimo įrašai bus daromi ir po 1961 m. balandžio 1 d., t. y., kiekviena taupomosios knygelės pateikimo proga. Todėl indėlininkams nereikia

Jungtinėse Valstijose gyvenančių smetonininkų veikėjas Balys Galdžiūnas rašo savo redaguojamame „Dirvos“ laikraštyje:

„Per tą dvidešimtmetį (turima galvoje dvidešimtmetis, praėjęs nuo buržuazinės santvarkos Lietuvoje sužlugimo. — Red.) smulkinomės ir skaldėmės, skaičiavom ir tebeskačiuojam kitaip galvojančio lietuvių nuodėmes, kūrėm mažas ir dideles valdžias ne Lietuvos garbei, bet savo

ambicijų patenkimui. Pirmon eilėn kėlėm savus asmeninius reikalus, o tik nuotrupas skyrėm bendriesiems reikalams“.

Bent vieną kartą gyvenime žmogus prabilo objektyviai! Suvedamas liūdnus dvidešimtmečių veiklos rezultatus, Galdžiūnas dūšaudamas pripažįsta, kad jeigu šiandien nacionalistiniams „veikėjams“ reikėtų „duoti savo gerų darbų apyskaitą — ji būtų nepaprastai maža ir apgailėtina“.

Beviltiška padėtis

Zinomas JAV lietuvių pažangus visuomenės veikėjas L. Prūselka rašo „Laisvėje“:

„Vakaru Virginijos, Pensilvanijos ir Pietų Ilinojaus vietovėse ekonominis gyvenimas smarkiai pašlijęs. Anglies ka-

syklos nevelkia, o kitos klos industrijos nėra. Žmonės ten gyvena iš išmaldų, pavargę, netekę vilties“.

Toks yra imperialistų ideologų išgirtasis „laisvas“ kapitalistinis pasaulis.

KALNŲ ALTAJAUS AUTONOMINĖ SRITIS. Daugiau 3000 turistų, neskaitant turistinių-savivaldybių grupių ir polisiaujančių turistinės bazės, praeis šiais metais įvairiais kalnuotojo Altajaus turistiniais maršrutais.

Vienas turistinis maršrutas, apskaičiuotas 22 dienoms, eina nuo Bijsko Čuisko plentu autobusais. Po to turistai keliauja pėsčiomis 180 kilometrų kalnų tarpkliais, perplaukia valtimis Telecko ežerą ir, pailsėję Artybašo turistinėje bazėje, Bijės upe grįžta į Bijsko miestą.

Nuotraukoje: Bijsko pedagoginės mokyklos turistai polisyje. V. Nikolajev (TASS) nuotr.

Už redaktorių Č. BYTAUTAS

S. m. rugpjūčio 19 d. dūsi prašau grąžinti adre tarp Anykščių ir Troškūnų pamečiau portfelį su mokykliniais dokumentais. Ra-